

Naziv studija	Diplomski studij arheologije			
Naziv kolegija	Nacionalna arheologija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka			
Status kolegija	Izborni			
Godina	I.	Semestar	II.	
ECTS bodovi				
Nastavnik	Izv. prof. dr. sc. Karla Gusar			
e-mail	kgusar@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	Utorak 12-14 h			
Suradnik / asistent	Dr. sc. Jure Šučur			
e-mail	jsucur@gmail.com			
vrijeme konzultacija	Ponedjeljak 14-15 h			
Mjesto izvođenja nastave	Odjel za arheologiju			
Oblici izvođenja nastave	Predavanja, seminari			
Nastavno opterećenje P+S+V	30+15+0			
Način provjere znanja i polaganja ispita	Usmeni ispit			
Početak nastave	Završetak nastave			
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita iz ovoga kolegija studenti će biti sposobni: Za razumijevanje i znanstvenu valorizaciju srednjovjekovne arheološke baštine kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznavanje kulturno-povijesne situacije u Europi i Hrvatskoj u navedenim razdobljima i njezinog utjecaja na kulturnu i arheološku baštinu - poznavanje povijesno-umjetničkih razdoblja i njihovih osobitosti u razvijenom i kasnom srednjem vijeku - proučavanje različitih vrsta nalazišta i njihovih karakteristika: naselja, fortifikacija, sakralnih kompleksa, groblja - proučavanje različitih vrsta sitnih arheoloških nalaza: oružja, metalnih predmeta (predmeti svakodnevne upotrebe, nakit i dijelovi nošnje), keramičkih (posuđe, predmeti svakodnevne namjene, dijelovi arhitektonske dekoracije) i staklenih nalaza (posuđe, predmeti svakodnevne namjene, nakit) te određivanje njihove vremenske pripadnosti - razumijevanje načina života i njegova odraza na arheološke nalaze navedenih razdoblja (kultura življenja, vjera, pogrebni običaji) 			
Preduvjeti za upis	Upisan II. semestar dodiplomskog studija			
Sadržaj kolegija	Kolegij obrađuje problematiku arheološke valorizacije razdoblja razvijenog i kasnog srednjeg vijeka na prostoru istočne jadranske obale i zaleđa kroz proučavanje arheološke, povijesne i umjetničke baštine. S obzirom da su navedena razdoblja do sada bila gotovo potpuno zanemarena u hrvatskoj arheologiji, kolegij će obrađivati njihove glavne karakteristike te ukazati na njihove posebnosti kao i povezanost navedenog prostora sa ostatkom Europe. Također će se obrađivati najznačajnije povijesne i kulturne pojave u Europi tog vremena kao i njihov utjecaj na kulturnu baštinu. U sklopu kolegija proučavati će se ostatci nepokretne baštine kao što su sakralna i profana arhitektura, fortifikacije, groblja, s osobitim naglaskom na pokretan sitan materijal (nakit, keramika, staklo, metalni predmeti, oružje) u periodu od 12. do 16. stoljeća.			
Obvezna literatura	Anzulović, I., Ukrasno uporabni predmeti na zadarskom području u povijesnim izvorima od konca 13. do konca 16. st., <i>Radovi Zavoda za pov.</i>			

znanosti HAZU u Zadru, 49, Zadar, 2007.

Belaj, J., *Templari i ivanovci na zemlji Sv. Martina*, Dugo Selo, 2007.

Belaj, J., *Ivanec kroz slojeve prošlosti, Deset godina arheoloških istraživanja u Ivancu*, Ivanec, 2008.

Belaj, J. Prikaz arheoloških istraživanja crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Gori tijekom 2008. I 2009. godine, *Antiquam Fidem*, Zagreb, 2011.

Belošević, J., Pečatnik hrvatskog bana Pavla I. Bribirskog iz Zadra, *Diadora*, 3, Zadar, 1965.

Belošević, J., Ishodi pete završne kampanje istraživanja lokaliteta Crkvina u selu Galovcu kod Zadra, *Radovi FFZd*, 31 (1991/1992), Zadar, 1993.

Bojčić, Z., Radić, M., *Srednjovjekovni grad Ružica*, Osijek, 2004.

Bošković, D., Doračić, D., *Mačevi viteškog doba u Hrvatskoj*, Zagreb, 2010.

Burić, T., Arheološki nalazi funkcionalno-dekorativnih elemenata obuće iz kasnog srednjeg vijeka u Kaštelima, *Archeologia Adriatica*, IV, Zadar, 2010.

Burić, T., Čače, S., Fadić, I., *Sv. Juraj od Putalja*, Split, 2001.

Delonga, V., Staklo srednjovjekovnog Bribira, *SHP*, 17, Split, 1988.

Demo, Ž., *Opatovina – tragovi povijesti izgubljene u sadašnjosti – rezultati arheoloških iskopavanja pred crkvom sv. Franje u Zagrebu 2002. g.*, Zagreb, 2007.

Dobronić, L.J., *Templari i ivanovci u Hrvatskoj*, Zagreb, 2002.

Došen B. (ur.) *Braća Vranjani i vransko područje tijekom povijesti*, Zadar, 2017.

Gusar, K., *Kasnosrednjovjekovna i novovjekovna glazirana keramika na širem zadarskom području*, doktorska disertacija, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2010.

Gusar, K., Čurković, M., *Utvrdna Kličevica – rezultati arheoloških istraživanja 1990. godine*, Benkovac, 2011.

Gjurašin, H., Dugopolje – Vučipolje – Crkvine, kasnosrednjovjekovno groblje (istraživanja 2004./2005. godine), *SHP*, 37, Split, 2010.

Ivančević, R., *Umjetničko blago Hrvatske*, Zagreb, 1993.

Ivanušec, R., Mihaljević, M., Lokaliteti križarskih utvrda Račeša, Cage-Lješnica i Sv. Ivan Trnava (Gornji Bogičevci), *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, 25, Zagreb, 2015.

Jakšić, N., Nakit 14. st. u Hrvatskoj i Bosni, *RFFZd*, 23, Zadar, 1983.-1984.

Jakšić, N., Crkve na Begovači i problem starohrvatskih nekropola, *Diadora*, 11, Zadar, 1989.

Jakšić, N., Petrincec, M., Kasnosrednjovjekovno groblje kod crkve Sv. Spasa u Vrh Rici, *SHP*, 23, Split, 1996.

Jelovina, D., *Starohrvatske nekropole na području između rijeka Zrmanje i Cetine*, Split, 1976.

Jelovina, D., Vrsalović, D., Srednjovjekovno groblje na Begovači u selu Biljanima Donjim kod Zadra, *SHP*, 11, Split, 1981.

Jurić, R., Nakit u srednjem vijeku, *Nakit na tlu sjeverne Dalmacije od prapovijesti do danas*, Zadar, 1981.

Kolokvij o Bribiru (Starohrvatska prosvjeta 10), Split, 1968.

Miletić, D., *Plemićki gradovi kontinentalne Hrvatske*, Zagreb, 2012.

Milošević A. (ur.), *Bribir u srednjem vijeku*, Split, 1996.

Piteša, A., *Katalog nalaza iz vremena seobe naroda, srednjeg i novog vijeka u Arheološkom muzeju u Splitu*, Split, 2009.

Poklečki Stošić, J. (ur.), *Stećci*, Zagreb, 2008.

Povijest Vrane, Radovi JAZU u Zadru 18, Zadar, 1971.

Šanjek, F., (ur.), *Povijest Hrvata*, knj. 1, Srednji vijek, Zagreb, 2003.

Šeparović, T. Skupni nalaz novca četrnaestog stoljeća s Bribirske Glavice, *SHP*, 38, Split, 2011.

	<p>Šercer, M., <i>Oružje u prošlosti</i>, Zagreb, 1980.</p> <p>Tkalčec, T., <i>Burg Vrbovec u Klenovcu Humskom, deset sezona arheoloških istraživanja</i>, Zagreb, 2010.</p> <p>Topić, N., <i>Srednjovjekovno i novovjekovno staklo (12.-19. st.) s arheoloških istraživanja na dubrovačkom području</i>, doktorska disertacija, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2015.</p> <p>Uglešić, A., Gusar, K., Rezultati dosadašnjih arheoloških istraživanja Crkvine u Pakoštanima (2006.-2012.), <i>Glagoljica i glagoljaštvo u biogradskom kraju</i> (ur. Ćosić V.), Zadar-Biograd, 2014.</p> <p>Zekan, M., Bribir-ubikacija crkve sv. Ivana i prilog atribuciji nekih kamenih spomenika, <i>Dani Stjepana Gunjače 2 – Zbornik radova</i>, Split, 2012.</p> <p>Zglav Martinac, H., <i>Ulomak do ulomka...Prilog proučavanju keramike XIII.-XVIII. stoljeća iz Dioklecijanove palače u Splitu</i>, Split, 2004.</p>
Dopunska literatura	<p>Aries, P., <i>The hour of our death</i>, New York, 2008.</p> <p>Baraka, J., Pakoštane-Crkvina, rezultati arheoloških istraživanja, <i>Zbornik o Luji Marunu</i>, Šibenik-Zadar-Zagreb, 2009.</p> <p>Belaj, J., Arheološka istraživanja lokaliteta Stari grad u Ivancu, <i>Annales Instituti Archaeologici</i>, Vol. 1-9, Zagreb, 2005.-2012.</p> <p>Belaj, J., Bela, ivanovečki burg na Ivanščici, <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i>, 25, Zagreb, 2008.</p> <p>Belaj, J., Bealj, M., Prstenasti broš s natpisom iz templarske Gore-prijedlog dekodiranja, <i>PIAZG</i>, 33, Zagreb, 2016.</p> <p>Bešlagić, Š., <i>Stećci - kultura i umjetnost</i>, Sarajevo, 1983.</p> <p>Burić, T., <i>Baba lokva: kasnosrednjovjekovno naselje</i>, Split, 2013.</p> <p>Gudelj, L.J., Utvrda Čačvina, <i>SHP</i>, 27, Split, 2000.</p> <p>Gusar, K., Vujević, D., Grob 75 s lokaliteta Pakoštane Crkvinu, <i>Archaeologia Adriatica</i>, 7, Zadar, 2014.</p> <p>Klaić, N., Petricioli, I., <i>Zadar u srednjem vijeku, Prošlost Zadra II</i>, Zadar, 1976.</p> <p>Kovač, M., <i>Mačevi, bodeži i oružja na motki u Istri, Primorju i Dalmaciji od IX. do kraja XVIII. stoljeća</i>, Pula, 2005.</p> <p>Krnčević, Ž., Pavičić, T. Srednjovjekovno groblje kod crkve Gospe vanka grada u Šibeniku, <i>Histria Antiqua</i>, 8, Pula, 2002.</p> <p>Milošević, A., <i>Varvaria-Breberium-Bribir: prošlost i spomenici</i>, Split, 2015.</p> <p><i>Povijest</i>, sv. 6-8, ur. Cravetto, E., Goldstein, I., Zagreb, 2007-2008.</p> <p>Raukar, T., <i>Hrvatsko srednjovjekovlje: prostor, ljudi, ideje</i>, Zagreb, 1997.</p> <p>Sokač-Štimac, D., <i>Rudina: benediktinska opatija sv. Mihovila</i>, Požega, 1997.</p> <p>Šimek, M., Srednjovjekovno staklo iz Varaždina, <i>Archaeologia Adriatica</i>, IV, Zadar, 2011.</p> <p>Tomičić, Ž., Jelinčić, K., <i>Suhopolje – Kliškovac. Od mjestopisa do arheološke spoznaje</i>, Zagreb, 2011.</p>
Internetski izvori	www.hrčak.hr; www.academia.edu
Način praćenja kvalitete	Sukladno propisima Sveučilišta u Zadru
Uvjeti za dobivanje potpisa	Redovito pohađanje nastave, izrada seminarskog rada
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi /ispita	-
Način formiranja konačne ocjene	Usmeni ispit
Napomena	-

Nastavne teme-predavanja			
Red.	Datum	Naslov	Literatura

br.			
1.	26. 2. 2019.	Uvod u problematiku arheologije razvijenog i kasnog srednjeg vijeka u Hrvatskoj - osnovne napomene	
2.	5. 3. 2019.	Povijesno-kulturna zbivanja u razvijenom i kasnom srednjem vijeku - pregled zbivanja u Europi i Hrvatskoj	Raukar, T., 1997.; Šanjek, F., 2003.; Povijest 6-8, 2007.; Ivančević, R., 1993.
3.	12. 3. 2019.	Arheološka baština viteških redova u Hrvatskoj	Dobronić, Lj., 2002.; Belaj, J., 2007., 2008., 2011., 2016; Povijest Vrane , 1971.; Došen, B., 2017.; Ivanušec, R., Mihaljević, M., 2015.
4.	19. 3. 2019.	Lokalitet Pakoštane-Crkvina	Baraka, J., 2009; Uglešić, A., Gusar, K., 2013; Došen, B., 2017.; Gusar, K., Vujević, D., 2014.
5.	26. 3. 2019.	Fortifikacije u Hrvatskoj - razvoj i nalazišta	Miletić, D., 2012.; Bojčić, Z., Radić, M., 2004; Miletić, D., 2012.; Gudelj, Lj., 2000.; Gusar, K., Čurković, M., 2012.;
6.	2. 4. 2019.	Srednjovjekovno oružje - hladno i vatreno oružje	Bošković, D., Doračić, D., 2010.; Kovač, M., 2005.; Šercer, 1980.
7.	9. 4. 2019.	Utvrda Kličevica	Gusar, K., Čurković, M., 2012.
8.	16. 4. 2019.	Srednjovjekovna naselja u Hrvatskoj I	Belošević, J. 1965.; Milošević, A., 1996., 2015; Šeparović, T., 2011., Zekan, M., 2012.; Klaić, N., Petricioli, I., 1976.
9.	23. 4. 2019.	Srednjovjekovna naselja u Hrvatskoj II	Tkalčec, T., 2010.; Radić, M., Bojčić, Z., 2004.; Sokač-Štimac, D., 1997.
10	30. 4. 2019.	Srednjovjekovni nadgrobni spomenici - razvoj, tipologija i rasprostranjenost	Poklečki Stošić, J., 2008.; Bešlagić, Š., 1983.; Aries, P., 2008.
11.	7. 5. 2019.	Groblja razvijenog i kasnog srednjeg vijeka - nalazišta i primjeri	Belošević, J. 1993.; Milošević, A., 1996.; Kolokvij, 1968.; Jelovina, D., 1976.; Jelovina, D., Vrsalović., 1981.; Burić et al., 2001.; Gjurašin, H., 2010.; Demo, Ž., 2007.
12.	14. 5. 2019.	Nalazi u grobovima razvijenog i kasnog srednjeg vijeka - razvoj i tipologija	Anzulović, I., 2007.; Belošević, J. 1993.; Jakšić, N., 1984., 1989; Jakšić, N., Petrincec, M., 1996.; Milošević, A., 1996.; Burić, T. 2010.; Burić et al., 2001.; Gjurašin, H., 2010.; Demo, Ž., 2007.; Jurić, R., 1981.; Piteša, A., 2009.
13.	21. 5. 2019.	Keramika razvijenog i kasnog srednjeg vijeka	Zglav Martinac, 2004; Gusar, K. 2010., Tkalčec, T., 2010; Bojčić, Z., Radić, M., 2004; Gusar, K., Čurković, M., 2012.; Tomičić, Ž., Jelinčić, K., 2011.

14.	28. 5. 2019.	Stakleni nalazi razvijenog i kasnog srednjeg vijeka	Topić, N., 2015.; Delonga, V., 1988; Tkalčec, T., 2010; Bojčić, Z., Radić, M., 2004; Gusar, K., Čurković, M., 2012.; Tomičić, Ž., Jelinčić, K., 2011.; Šimek, M., 2011.
15.	4. 6. 2019.	Metalni nalazi razvijenog i kasnog srednjeg vijeka	Belošević, J., 1993; Milošević, A., 1996.; Burić, T., Čače, S., Fadić, I., 2001; Jakšić, N., Petrinec, M., 1996.; Jelovina, D., 1976., Jelovina, D., Vrsalović., D., 1981.

Seminari			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.	26. 2. 2019.	Uvodne napomene - podjela seminarских tema	U dogovoru s voditeljem kolegija
2.	5. 3. 2019.	Rudina	U dogovoru s voditeljem kolegija
3.	12. 3. 2019.	Vrana	U dogovoru s voditeljem kolegija
4.	19. 3. 2019.	Zeljingrad	U dogovoru s voditeljem kolegija
5.	26. 3. 2019.	Stari grad Barilović	U dogovoru s voditeljem kolegija
6.	2. 4. 2019.	Utvrde zadarskog zaleđa u razvijenom i kasnom srednjem vijeku	U dogovoru s voditeljem kolegija
7.	9. 4. 2019.	Okovi korica knjiga	U dogovoru s voditeljem kolegija
8.	16. 4. 2019.	Samostrijeli	U dogovoru s voditeljem kolegija
9.	23. 4. 2019.	Sablje	U dogovoru s voditeljem kolegija
10.	30. 4. 2019.	Srednjovjekovne amfore	U dogovoru s voditeljem kolegija
11.	7. 5. 2019.	Srednjovjekovno staklo iz Varaždina	U dogovoru s voditeljem kolegija
12.	14. 5. 2019.	Zvono s Premude	U dogovoru s voditeljem kolegija
13.	21. 5. 2019.	Zadar u razvijenom i kasnom srednjem vijeku	U dogovoru s voditeljem kolegija
14.	28. 5. 2019.	Najstariji nalazi glazirane keramike (13.-14. st.)	U dogovoru s voditeljem kolegija
15.	4. 6. 2019.	Arheološki nalazi papinskih bula u Hrvatskoj	U dogovoru s voditeljem kolegija

Vježbe			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

Nastavnik: